

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛІА

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

ПРЕДСТАВНИЦТВО НОРВЕЗЬКОЇ РАДИ У СПРАВАХ БІЖЕНЦІВ В УКРАЇНІ

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ДИПЛОМАТІЇ СУХУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(ТБІЛІСІ, ГРУЗІЯ)

ТАЛЛІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(ТАЛЛІНН, ЕСТОНІЯ)

КОЛЕГІЯ АДВОКАТІВ АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
(БАКУ, АЗЕРБАЙДЖАН)

MONTPELLIER SENTINEL LEGAL
(ТБІЛІСІ, ГРУЗІЯ)

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«ВЗАЄМОДІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ»

09 листопада 2022 року
м. Київ, Україна

УДК: 342.7: 327 (478)

Рекомендовано Вченою радою Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля (протокол № Протокол №3 від 28 жовтня 2022 р.)

Редакційна колегія:

Розовський Б. Г., проф., д.ю.н.

Арсентьева О. С., проф., к.ю.н.

Татаренко Г. В., доц., к.ю.н.

Котова Л. В., проф., к.ю.н.

Капліна Г. А., доц., к.ю.н.

Рецензенти:

Рецензенти: Ярошенко О. М., проф., д.ю.н.

Єфремова К. В., к.ю.н., доц.

Міжнародна науково-практична конференція «Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції»: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції викладачів, співробітників закладів вищої освіти і наукових організацій, магістрантів, аспірантів, докторантів, представників громадських організацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств та інших установ (09 листопада 2022 р.) — Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022. — 216 с.

Мета конференції — обговорення актуальних проблем сучасного стану реформування та функціонування правової системи України, захисту прав людини з урахуванням міжнародних стандартів здійснення правосуддя, глобальних загроз світовому миропорядку, формування нової системи державного управління.

Конференцію організовано у партнерстві з Департаментом міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин Луганської ОДА.

Друкується в авторській редакції.

УДК: 342.7: 327 (478)

© Східноукраїнський національний
університет імені Володимира
Даля, 2022

© Луганська обласна державна
адміністрація, 2022

ПАНЕЛЬ V

ІНКЛЮЗИВНА ПОЛІТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ПРАВОВІ, МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ

УКРАЇНА І ІНКЛЮЗИВНЕ ЦИФРОВЕ СУСПІЛЬСТВО: ШЛЯХ ДО ІНТЕГРАЦІЇ

Гавриленко Н. В.,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, обліку та підприємництва
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
Миколаїв, Україна*

Анотація. Розглянуто основні кроки та досягнення України в створенні Єдиного цифрового ринку з ЄС. Наголошено на необхідності оновлення положень Угоди про асоціацію України щодо тематики цифрового ринку в зв'язку з його стрімким розвитком. Актуальними завданнями України в сфері цифровізації є одночасно імплементація вітчизняного цифрового порядку денного та приєднання до європейських стратегічних ініціатив з наближенням до нормативно-правової бази та стандартів Європейського Союзу.

Ключові слова: цифровізація, хмарні платформи, штучний інтелект, інформація, інтеграція.

Сучасний етап розвитку ЄС наділений ознаками досягнення певного ступеня інституціональної зрілості з одночасним підтвердженням життєздатності, яка проявляється в різних ефектах від доволі тісного взаємозв'язку та взаємодії держав-членів. Так, зокрема, сюди можна віднести організацію спільних ринків, зростання рівня взаємної торгівлі та збільшення кількості спільних проектів. Вагомим і одночасно надто популярним напрямком є співпраця в сфері науки, технології і інновацій (надалі – НТІ), яка в своїй перспективі вбачає поступовий перехід до інтеграції від таких форм, як координація та кооперація. Обумовлена сфера регіонального взаємозв'язку та взаємодії є не лише доволі актуальною та багатообіцяючою, але й життєво необхідною, можна сказати навіть – критично важливою. А зумовлено це з тим, що високотехнологічний експорт країн – членів ЄС становить менш, ніж один відсоток світового високотехнологічного експорту. Щодо фінансування наукових досліджень і розробок серед держав – членів ЄС, то він не перевищує 1,13% від ВВП ЄС, а це є нижчим від рівня інших регіональних об'єднань (ЄС – 2,06%; та

ОЕСД – 2,4%) та середньосвітових – 2,13%[1, 92; 2, 336; 3; 4]. Наразі з цим поки що не вдалося залучити дуже значущий приватний капітал і частка бюджетних коштів у структурі фінансування науково-дослідницьких робіт зберігається на високому рівні та становить близько 65%.

В умовах глобалізації важливим фактором, який визначає конкурентоспроможність не лише країн, але й їх інтеграційних об'єднань, виступають НТІ, що проявляється в тій політиці, що проводиться інтеграційними об'єднаннями з розвитку співпраці країн, які є їх членами.

Слід зазначити, що регіональна інтеграція в сфері НТІ є передумовою інтернаціоналізації даного сектору міжнародної співпраці, яка тісно пов'язана з розвитком процесів інтеграції як економічній, так і політичній сферах. Шляхом регіональної інтеграції відбувається процес реалізації тенденції стрімкого зростання ролі інформації, знань, інтелектуальної власності, які також стають фактором досягнення високих результатів економічної діяльності.

Історичні виклики сьогодення, з якими зіткнулася Україна, надають реальну

можливість вибудувати зовсім нову систему взаємовідносин науки та суспільства, значно підвищити її значущість не лише в науково-технічному прогресі та інноваціях, але й у посиленні обороноздатності нашої країни, ухваленні суспільно-значущих рішень, чіткому формулюванні національних стратегій розвитку та воєнних доктрин.

Всебічний аналіз НТІ в Європу не може не базуватися на загальній констатації неоднорідного характеру розвитку інтеграційних напрямків. Якщо одні з них є традиційними, тобто формально закріпленими в угоді про асоціацію з Союзом, натомість інші – виникають лише внаслідок логіки загального економічного простору. Період, упродовж якого велася підготовка угоди про асоціацію, характеризувався підняттям різних тем, які деякими державами підтримувалися і вважалися актуальними, наприклад, співпраця в сфері освіти, промисловості, АПК, космосу та ін. Проте не всі вони в підсумковому варіанті договору були закріплені в якості напрямків інтеграції. Однак з часом держави-члени Союзу почали висувати на розгляд теми, які вже назріли для їх розгляду та формалізації у вигляді нових напрямків взаємодії.

Хоча в Угоді про асоціацію[5] присутнє закріплення напрямків інтеграції, однак незважаючи на це їх перелік є відкритим. Так, розширення сфер співпраці в межах даного Союзу залежить від того, чи готові країни – члени співпрацювати за цими напрямками, а також від їх об'єктивної затребуваності. Слід згадати про Засідання Європейської комісії, на якому в якості пріоритетів розвитку інтеграції було підкреслено низку сфер політики Європейського Союзу, що є важливими для висвітлення змісту економіки даних і управління трансформаційним розвитком цифровізації. До них було віднесено кібербезпеку, цифрові навички, цифровізацію промисловості (digital innovation hubs, digital industrial platforms) та сфери послуг (FinTech, Blockchain), модернізацію державних послуг та електронного уряду (single digital gateway, digital-by-default,

once-only), цифрові технології та інфраструктуру (європейська Інфраструктура Даних, Європейська хмара відкритої науки, штучний інтелект, високопродуктивні обчислення), здоров'я та догляд[6]. Вищеперелічені напрямки були закладені в основу Програми «Цифрова Європа» на 2021-2027 рр., на яку Європейський Союз планує виділити 9,2 млрд. євро. [5; 7].

В Угоді про асоціацію і її додатку XVII зазначено, що зобов'язання України - поступове приведення норм свого діючого та майбутнього законодавства у секторі телекомунікацій відповідно до acquis Європейського Союзу[8]. Проте нове законодавство Європейського Союзу і одночасний розвиток білатерального діалогу на тему Україна-ЄС у сфері цифровізації, зумовили виникнення нових викликів і задач щодо подальшого прискорення процесів євроінтеграції в обумовленій сфері.

Вважаємо, для того, щоб зафіксувати досягнення України в сфері цифровізації, необхідно окремі положення про асоціацію між Україною та ЄС стосовно цифровізації переглянути та оновити. Це можна пояснити тим, що з 2014 року - часу підписання цієї Угоди, її положення в цифровій сфері багато в чому застаріли. Упродовж усього періоду, а особливо за останні роки, Україна в частині «цифри» стрибнула далеко вперед, тому необхідним є перегляд додатку XVII до цієї угоди та зафіксувати його в нині актуальному контексті. Наразі Україна суттєво випереджає деякі країни ЄС у сфері діджиталізації, а це зумовлює необхідність оновлення в цій частині Угоди про асоціацію з ЄС.

Нагадаємо, що вперше ЄС позитивно визнав можливість інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ще у липні 2019 року на Саміті «Україна – Європейський Союз», а у жовтні 2020 року, на наступному Саміті, вже було ухвалено відповідний план дій. Стосовно вищезгаданого плану інтеграції, який нині реалізує Україна, то він передбачає впровадження Європейського кодексу електронних комунікацій та посилення кібербезпеки. Щодо питання кіберзахисту,

то варто зазначити позитивний досвід України в співпраці з ЄС відповідно до його реалізації. Зокрема, слід згадати вибори 2019 року, коли з метою уникнення втручання у критичну інфраструктуру були здійснені необхідні кроки кіберзахисту. Регулярним майданчиком, який може використовуватися для обміну досвідом між Україною та ЄС в сфері кібербезпеки, є Кіберцентр UA30.

Також, доволі важливими аспектами інтеграції України до ринку цифровізації ЄС можна назвати ще: захист персональних даних, скасування роумінгу з країнами – членами ЄС та електронні довірчі послуги. Окрім вищенаведених кроків, слід відмітити плідну співпрацю України та ЄС щодо взаємного визнання «цифрових зелених сертифікатів».

Таким чином, для України актуальними завданнями України в сфері

цифровізації є одночасно імплементація вітчизняного цифрового порядку денного та приєднання до європейських стратегічних ініціатив з наближенням до нормативно-правової бази та стандартів Європейського Союзу. Нові завдання, які постають у сфері розвитку економіки даних і передбачені в стратегії Єдиного Цифрового Ринку, потребують пильної уваги Уряду України для того, щоб ухвалити відповідні стратегічні документи та розширити участь України у Європейській хмарній ініціативі, ІКТ-дослідженнях і належного

Таким чином, Україна, як ми бачимо, робить надзвичайно багато дієвих кроків на шляху до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу. Щорічно, наприкінці року, підбиваються позитивні підсумки та намічаються нові цілі та завдання в цій сфері.

Л і т е р а т у р а

1. Strategic management accounting in the conditions of digitalization of the economy / O. Magopets, N. Havrilenko, I. Yashchyshyna, O. Kobus. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research – Hne Czech republic.* : 2022, Vol. 12, Iss. 1., P. 92–96. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5345>.
2. Havrylenko, N. Development of fiscal administration in Ukraine under the conditions of digital transformations. Information and innovative technologies in the turbulence era : collective monograph. Katowice : Publishing House of University of Technology, 2022. С.336–506. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6347>.
3. Гавриленко, Н. В. Вплив цифрових трансформацій на зміст фіскального адміністрування [Електронний ресурс] = Impact of digital transformation on the content of fiscal administration / Н. В. Гавриленко, О. В. Грищенко, Н. О. Козицька // Економіка та суспільство. Гельветика, 2022. Вип. 41. – URI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-38>.
4. Гавриленко, Н. В. Аналітичне забезпечення цифрових трансформацій [Електронний ресурс] = Analytical support of digital transformations / Н. В. Гавриленко, Н. О. Козицька . Економіка та суспільство. 2022. Вип. 38. URI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-38>.
5. Proposal for a regulation of the european parliament and of the council establishing the Digital Europe programme for the period 2021-2027. COM/2018/434 final - 2018/0227 (COD). URI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A434%3AFIN>.
6. Положення Угоди про асоціацію з ЄС у сфері цифровізації потребують актуалізації. URI: <https://www.president.gov.ua/news/polozhennya-ugodi-pro-asociaciyu-z-yes-u-sferi-cifrovizaciyi-68545>.
7. Інтеграція України до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу: виклики, можливості та бар'єри. Доповідь УС ПГС Україна-ЄС. URI: <https://www.eesc.europa.eu>.
8. Додаток XVII. Нормативно-правове наближення. URI: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/ugoda-pro-asociaciyu/17_Annexes.pdf